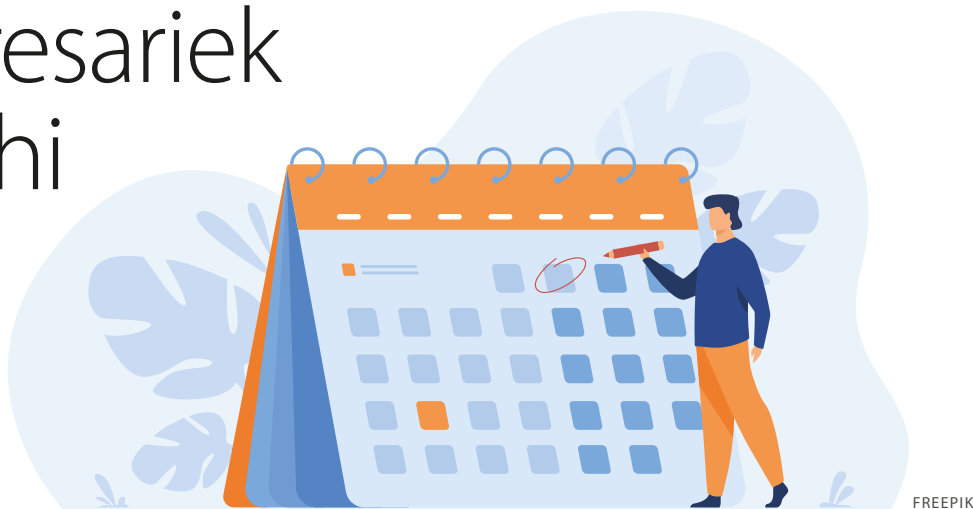

LAU EGUNEKO LAN ASTEA

Badaude motiboak, baina enpresariak ez dute nahi

FREEPIK

Lau eguneko lan astearen formula probaldian jarri zuten Valentzian joan den apirilean, lau astelehen jaiegun gisa kateatuta. Orain gutxi argitaratu dute balorazio-txostena, eta emaitzak agerikoak izan dira: langileen osasun mentalak eskertu du 32 orduko lanaldia. Estresa gutxitu da, lo gehiago egin, hobeto jan, normalean baino ariketa fisiko gehiago egin edota familia kontziliazioa erraztu –genero rola ere bistaratu dira, zaintza gehiago egin dute emakumeek–. Agerian geratu da, formulak badakartza hobekuntzak bere horretan. Dena den, enpresari handien gehiengo zabalari ez zaio burutik pasa ere egiten ideia. Areago, telelana desagertzea nahi dute.

Espainiako Gobernu osaketarako akordio interresgarria erdietsi dute PSOEk eta Sumarrek: lanaldia 38,5 ordu jaitziko da 2024an, eta 37,5era 2025ean. Sektore publiko zein pribatuan eragingo du neurriak, azkenean aplikatzen bada jakina. Hego Euskal Herriko sektore publikoko langileek 35 orduko lanaldia daukate, eta hainbat sektoretako hitzarmenetan badituzte jada 37,5 orduko lanaldiak ezarrita. Dena den, era orokortuan Espainiako Estatuan lanaldia murriztea bada pozteko motiboa. Duela 40 urte ezarri zuen Espainiak 40 orduko lan astea, eta orduetik ez da mugimendurik egin.

Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan proiektu pilotua jarriko du abian Eusko Jaurlaritzak datorren urtean. Ez modu orokortuan, eta detaileak fintzeko daude, baina zerbait egitea espero da bai Jaurlaritzan eta bai CCOO eta UGT sindikatuak sintonian daudelako Elkarrizketa Sozialerako Mahaian. Elkargunearen hirugarren hanka, Confebask patronala, ideia formulatu bezain pronto jaitzi zen barkutik.

Datorren urtearen hasieran batzartuko da berriz Elkarrizketa Sozialerako Mahaia, eta Valentzian egin denaren antzerako zerbait planteatuko dela aurreikusten da.

Probaldietatik harago joateko zailtasunak topatuko ditu bidean lau eguneko lan astearen balizko aplikazioak. KPGM inkestak etxeak Espainiako Estatuko enpresa handietako kontseilari ordezkariak galdekatu berri ditu, eta datu interesgarriak bistaratu dira txostenean. Kontutan hartzeko emaitzak dira, finean, enpresa handiek erakundeei presio egiteko duten gaitasuna bereziki azpimarragarria delako.

Hasteko, politikariek enpresari horiei egingo badiete kasu, ahaztu gaitezten lau eguneko lan asteaz: enpresa handietako kontseilariak produktibitatea igo nahi dute ordu kopuru bera egin da, eta bulegotik bertatik arituta gainera, etxetik lan egiteko aukerak ahalik eta gehien murriztuta.

Are gehiago, bulegora itzultzea “saritu” nahi dute. Inkestan parte hartu duten hamarretik bederatzi enpresari prest leudeke ordainsari gehigarriak eskaintzeko telelana utzi eta bulegora

Valentziako probaldiaren ondorio sorta

Osasuna

%38_k

ohi baino ariketa fisiko gehiago egin du 32 orduko lanaldia edukita.

%75_{ek}

esan du denbora gehiago egon dela lagunekin, baita umeeekin ere.

%66_k

normalean baino lo ordu gehiago egin du.

Kutsadura

%58

nitrogeno dioxido gehiago kutsatu da lan egin den bosgarren astelehenean besteekin konparatuta.

Energia

%30

aurreztu da energia jai egin den lau astelehenetan.

Kontsumoa

%20

gutxiago saldu dute komertzioek, eta igoera antzekoa izan dute, aldiriz, ostalaritzan.

bueltatzen direnei, haien aburuz, telelanak “dezente apaldu” duelako langileen produktibitatea.

Telelana desagertzea, gainera, ez dute zerbait utopikotzat jotzen. Hamarretik ia zortzi konbentzituta daude bulegoetara itzuliko direla langile guztiak hiru urteko epean.

ARNAS APUR BAT LANGILEARI

2.100 inkesta egin ditu Valentziako Udalak, eta probaldiaren txostenak bistaratu du lau eguneko lan asteak hobekuntzak

dakartzala langileen bizimoduan.

Osasuna eta ongizatea hobetu duela ondorioztatu dute, eta garrantzitsuagoa dena, langileek eurek ere horrela nabaritu dutela. Estresa dezente murriztu da –hamarretik lauk esan dute hori–, eta hobetu dira hainbat sentsazio, besteak beste nekeari, zoriontasunari eta satisfazio pertsonalari loturikoak.

Ariketa fisikoak eragina du norberaren ongizatean, eta agerian geratu da 40 orduko lan asteak nahi baino denbora gutxiago uzten duela kirola egiteko. Ho-

rregatik, inkesta bete duten hamarretik lauk esan dute ohi baino gehiago egin dutela ariketa fisikoa, batez ere 40 urte-tik beheragokoei, eta jendea ohi baino gehiago joan da natur gunee-tara.

Bestalde, ia denek denbora gehiago eskaini diote kultur jardueraren bat egiteari. Bitik batek normalean baino denbora gehiago pasatu du irakurtzen, eta hirutik bik esan dute plataforma digitalen telesailak edo filmak ikusten egon direla ohi baino gehiago.

Azkenik, bistakoa izan da gizonez-

Lanaldia Europan (OCDE, 2022)

	Lan orduak urtean	Produktibitate indizea
Italia	1.694	102,8
Irlanda	1.657	218,4
Espainia	1.644	95,7
Europar Batasuna	1.571	100
Frantzia	1.511	114,8
Danimarka	1.372	121,9
Alemania	1.341	103,5

koen eta emakumezkoen artean egon den aldea. Gizonen erdiak esaterako, ariketa fisiko gehiago egin du –emakumeen kasuan herena inguru izan da–, eta zaintzari lotuta, justu alderantzizkoa da balantza.

LAN ORDUAK ETA PRODUKTIBITATEA

Lan orduak, ongizatea eta lan-osasuna. Hiru kontzeptuak elkarri loturik daude. Eta enpresarien ikuspegitik bada laugarren puntu bat: produktibitatea. Frogaturik dago lanaldi luzeek lan-istripuak izateko aukerak areagotzen dituztela, eta horrez gain, Espainiako Estatuan hainbat txostenek bistartu duten moduan, lanaldi luzeak eta produktibitatea alderantziz proportzionalak izatera hel daitezke. Hau da, produktibitatea jaitsi egiten dela geroz eta lan ordu gehiago eginda.

Espainiako arazo larria dauka produktibitatearekin, eta Lan Ministeriotik sarritan esan dute azken urteotan lan ordu kopuruak jaitsi egin behar direla, baina ez da neurri nabarmenik aplikatu. OCDEk emandako azken datuen arabera, Espainiako Estatuan, batez beste, 1.644 ordu egiten dira lan urtean. Hain justu ere Alemanian baino 300 ordu gehiago. Egunetara ekarrita, zortzi orduko 37 lanegun baino gehiago dira horiek.

Danimarkan, esaterako, Espainian

baino 270 ordu gutxiago egiten dituzte lan, eta Frantzian 130 ordu gutxiago.

PRODUKTIBITATEA: KEZKATZEKO MOTIBOA

Europar Batasuneko 27 estatukideek, batez beste, urtean 1.571 ordu egiten dituzte lan, hau da, Espainian baino 70 ordu gutxiago. Aldiz, produktibitateari erreparatuta, Eurostat-en arabera, Europako batez besteko produktibitate indizea 100 puntukoa baldin bada, Espainiakoa zifra 95ean dago. Frantziarena, berriz, 114an.

Erreparatu orain beste aldeari: Irlandako produktibitatea 218koa da, altuena alde handiz, eta Espainiako Estatuan egiten diren antzerako lanaldiak dituzte, zertxobait gehiago. Aldiz, Luxenburgon, Espainian baino 200 ordu inguru gutxiago egiten dira urtean, eta produktibitatearen indizea 163koa da.

SATISFAZIO LABORALA

Produktibitateari estuki lotua dago lanera “gustura” joatearen ideia, satisfazioa dei geniezaioketena. Gustu txarrez joatea gauza bat da, eta bestea Covid-19aren ostean zabaldu den *Dimisio Handia* deituriko fenomenoak: langileek beren lana borondatez uzteko joera da, lanean gustura ez daudelako edota eskaintzen zaizkien baldintzak eskasegiak iruditzen zaizkielako. Kapitalaren-tzat krisi bihur daitekeen kontua da.

Arrazoi horiexengatik lana uzten dutenak zifretara ekartzen dira aspal-ditik. Bada, lan egitearen “satisfazioa-ri” erreparatuta, Espainiako Estatuko datuak beldurgarriak dira, 2001etik izan dituen okerrenak, eta EBko herrialdeekin konparatuta, nabarmen txarrenak. Eurostat-ek egindako azken txostenaren arabera, Espainiako Estatuko lau langiletik batek adierazi du “atsekabe handiz” joaten dela lanera. EBko batez bestekoa, hamarretik bat pasatxo da.

OSASUN MENTALA JOMUGAN

Ezbairik gabe, lanpostua eta lana kudeatu eta jasateko erak eragina du langileen osasunean. Osasunaren Mundu Erakundeak informatu izan du gaiaren inguruan. Horrez gainera, hainbat institutuk esana dute enpresak lehiakorrakoak direla haien langileen osasun hobe baldin badute.

Espainiako Lan Ministerioaren txostenaren arabera, azken urtebetean hamar langiletik bederatzik esan dute estresa jasan dutela –12 milioi eta erdi biztanle dira horiek–, eta hamarretik lau estresaturik bizi da era jarraitu batean. Estresa, oro har, 45 urtez azpikoetan gertatzen da, bereziki emakumezkoetan. Denbora falta argudiatzen dute gehienek, eta nekea eta lo falta ere bai. Hamarretik zortzik arazoak ditu familia kontziliaziorako. ●